

Ålands ekonomi & Konjunkturläget våren 2022

Kriget

- Kriget i Ukraina en enorm mänsklig tragedi
 - Nära fem miljoner ukrainare på flykt från sitt hemland.
- Kriget skapar en utbudschock som leder till försämrade tillväxtutsikter och ökad inflation
 - Sanktioner påverkar Ryssland mest men har också negativa effekter på andra håll. Länder och områden med starkare handelsförbindelser påverkas mer.
 - Ryssland och Ukraina viktiga exportörer av råvaror (olja, naturgas, spannmål).
 - Ytterligare ansträngningar på globala (redan ansträngda) värdekedjor.
 - Osäkerheten ökar. Spara eller konsumera/investera? Vad händer näst?
- Rysslands och Ukrainas ekonomier drabbas klart hårdast av kriget.

Inflationen ett globalt fenomen

- **2020: En pandemin uppstår**

- Både efterfrågan och utbudet justeras som helhet ner under det första pandemiåret. Efterfrågan blir mer varubetonad.
- Sparkvoten ökar (o)frivilligt.
- De negativa effekterna mildras med hjälp av en aggressiv penningpolitik och stora stödpaket.

- **2021: Från en extrem till en annan**

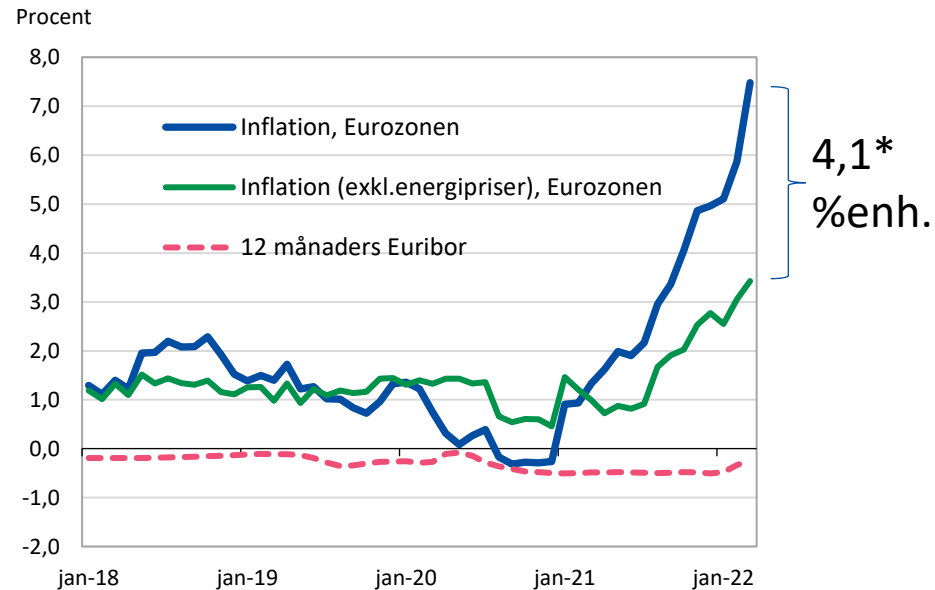
- Stimulanser fortsätter.
- Massvaccinering av befolkningen inleds.
- Samhällen börjar öppna upp. Förtroendet återvänder och högt sparande ger utrymme för konsumtion.
- Efterfrågan återhämtar sig och möter ett nerskalat utbud.
- (Energi)priser stiger i samband med att den ekonomiska aktiviteten snabbt tar fart.
- Smittvågor under året förvärrar redan existerande flaskhalsar.

- **2022: Omikron och krig**

- Fortsatt högt pristryck.
- Omikronvågen skapar ytterligare flaskhalsar.
- Energipriserna skenade iväg under vintern.
- Kriget chockar priset på energiprodukter och andra råvaror.

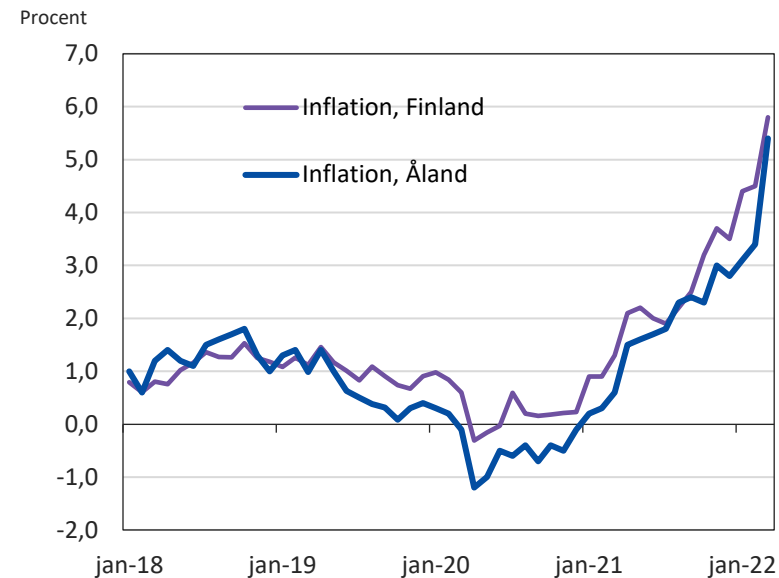
Inflationen i Finland och på Åland fortfarande lägre än i flera andra länder. Dock stor ökning i mars. Energipriser driver men finns även andra faktorer.

Figur. Inflation (HKIP) med och utan energipriser i Eurozonen samt 12-månaders euribor, januari 2018 – mars 2022*

Källa: Eurostat, Finlands bank, ÅSUB bearbetning.
Not: Preliminära inflationssiffror för mars 2022.

Figur. Inflationen i Finland och på Åland januari 2018 – mars 2022

Källa: ÅSUB

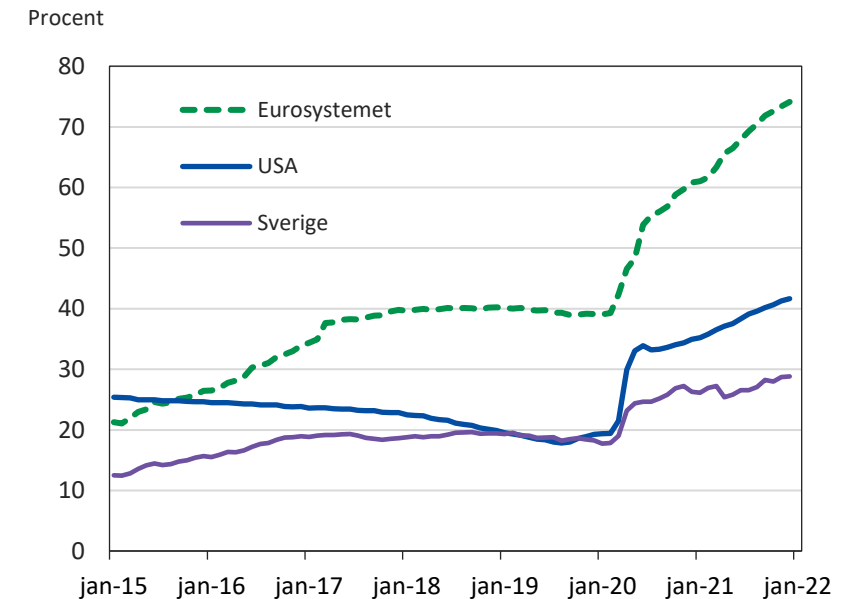
KPI årsförändring (mars 22):

Eurozonen:	*7,5%
Finland:	5,8%
Åland:	5,4%

Centralbanker byter fot

- Fokus: Få kontroll på inflationen.
- Den amerikanska centralbanken genomförde en första höjning av styrräntan i mars. En minskning av balansräkningen väntas även påbörjas i år.
- Den europeiska centralbanken meddelade i mars att tillgångsköpen planerade för innevarande år flyttas till det andra kvartalet varefter situationen utvärderas. Styrräntan kan i teorin höjas i slutet av året. Marknadsräntor har börjat söka sig uppåt.
- Även Sveriges riksbank väntas byta strategi mot det restriktiva. Räntehöjningar kan komma redan i år.

Figur. Centralbankernas balansomslutningar, procent av årlig BNP

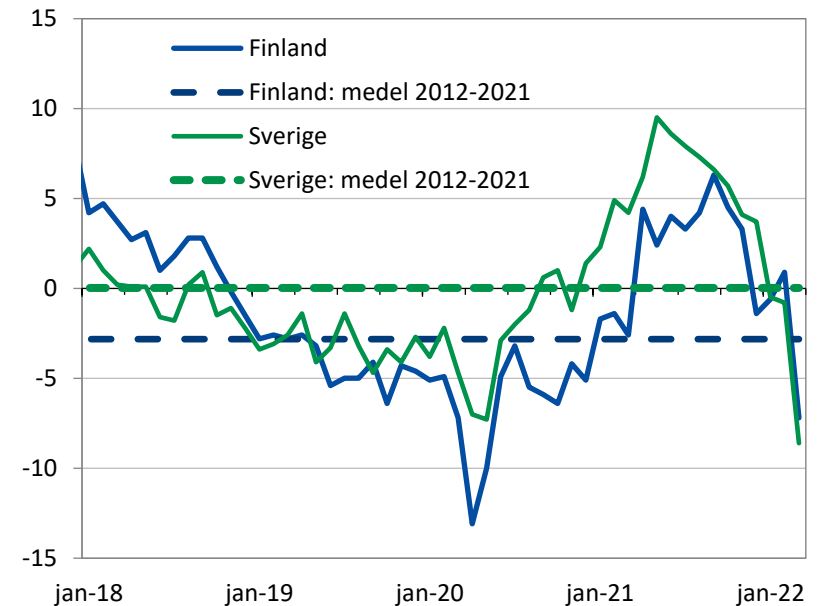

Källa: Riksbanken, ECB, Eurostat, FRED. ÅSUB beräkningar

Nyckelmarknaderna Sverige och Finland

- Båda länderna har ur ett ekonomiskt perspektiv klarat pandemin relativt bra.
- Finland har större handelsförbindelser med Ryssland än vad Sverige har, men Rysslands andel av exportens värde har minskat över tid.
- Tillväxtutsikter har skruvats ner, inflationen upp.
- Konsumentförtroendet störtade i mars. Osäkerheten hög.
- Inflationsförväntningarna har börjat stiga.
- Högre marknadsriskar.

Konsumenternas framtidstro i Finland och Sverige, januari 2018 – mars 2022.
Säsongsjusterad serie.

Källa: EUROSTAT
Not: Säsongsjusterad tidsserie.

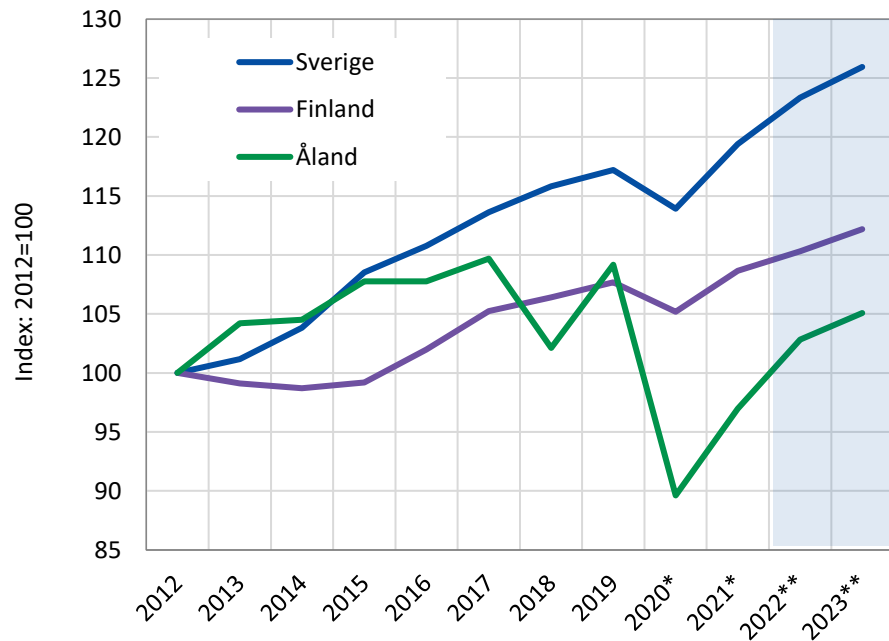
ÅLAND

Scenario

- Kriget sprider sig inte utanför Ukraina
- Nya smittvågor kommer inte att leda till stängda landsgränser eller delar av samhället. Smittspridningen är lugnare under sommaren men kan komma att öka under hösten och vintern.
- Inresandet till Åland ligger i år ca 20 procent under nivån 2019
- Inflationen hög under årets första halva. Börjar avta under senare delen av året.
- Arbetslösheten fortsätter att minska men takten avtar ju närmare den kommer förpandemiska nivåer.

BNP: Inflationen tuggar av tillväxten i år

Figur. BNP-tillväxten 2012-2023* för Åland, Finland och Sverige.
Volymindex, år 2012 = 100

	BNP volymtillväxt (%)	Inflation (%)
2019	6,9	0,7
2020*	-18	-0,4
2021*	8	1,7
2022**	6	4,0
2023**	2	2,4

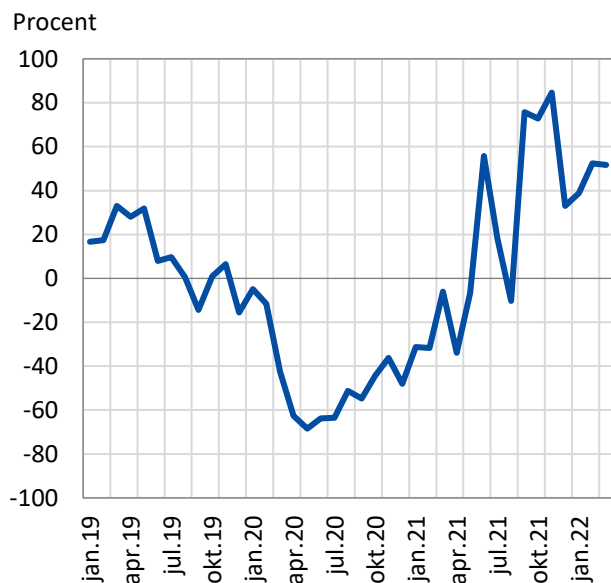
Källa: ÅSUB, SC, SCB. Egna beräkningar.

*Preliminära beräkningar.

**Prognoser från Finansministeriet i Finland, Konjunkturinstitutet och ÅSUB

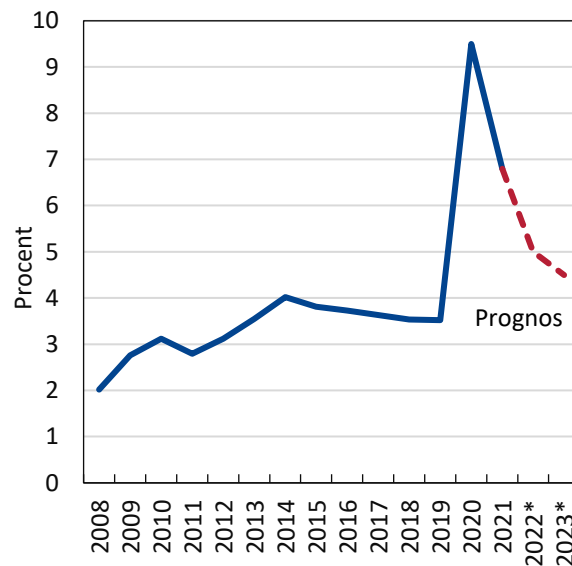
Arbetsmarknaden – Fortfarande goda utsikter

Figur. Utveckling av antalet lediga platser januari 2019 - mars 2022. Procentuell avvikelse från långtidsmedeltalet för den specifika månaden.

Not.: Långtidsmedelvärdet beräknat på 2015-19
Källa: ÅSUB

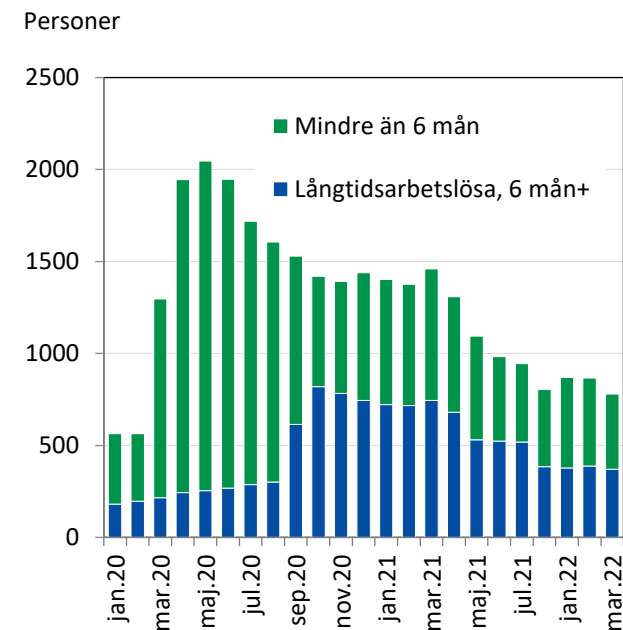
Figur. Relativ arbetslöshet 2008–2023*

Källa: ÅSUB

2022*: 5%
2023*: 4,5%

Figur. Antal arbetslösa efter arbetslöshetens längd, januari 2020 - mars 2022.

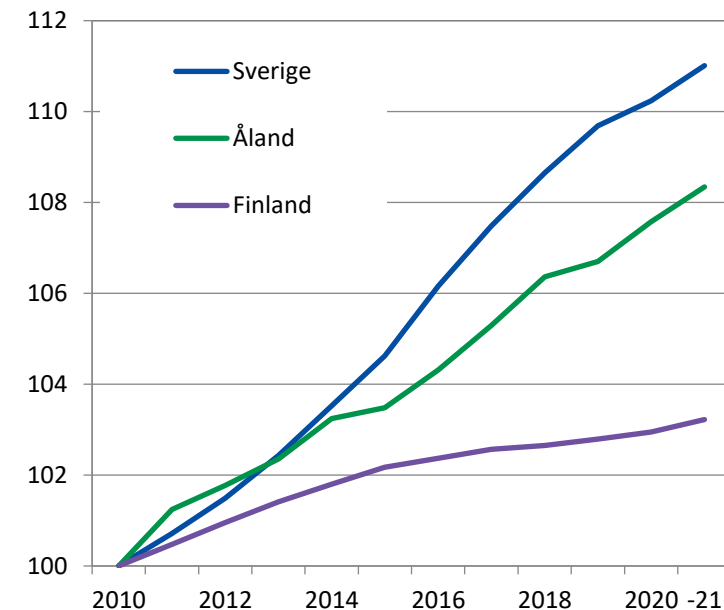

Källa: ÅSUB

Befolkningsutvecklingen

- 2021: +215 personer
(medel 2010-2019: +215 personer)
- Anlända flyktingar förväntas endast få ett marginellt genomslag i befolkningsstatistiken
 - För att beviljas hemkommun: intyg på arbete eller studier som varar minst 2 år
- 2022*: +200-250 personer
- 2023*: +180-240 personer

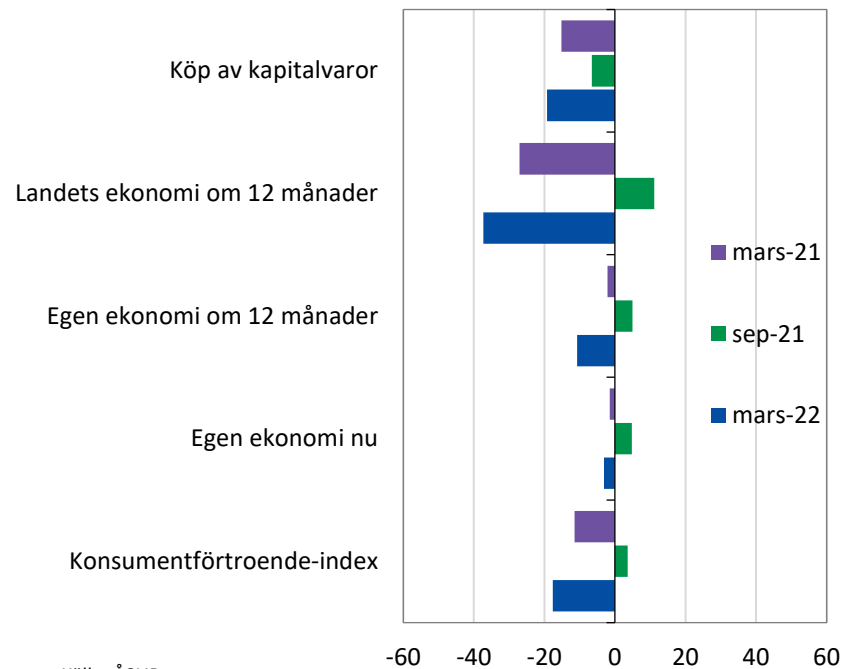
Figur. Befolkningsutveckling för Åland, Finland och Sverige 2010–2021. Antal invånare, index år 2010=100

Notera: Preliminära uppgifter för 2021
Källa: ÅSUB, Befolkning, Statistikcentralen, SCB

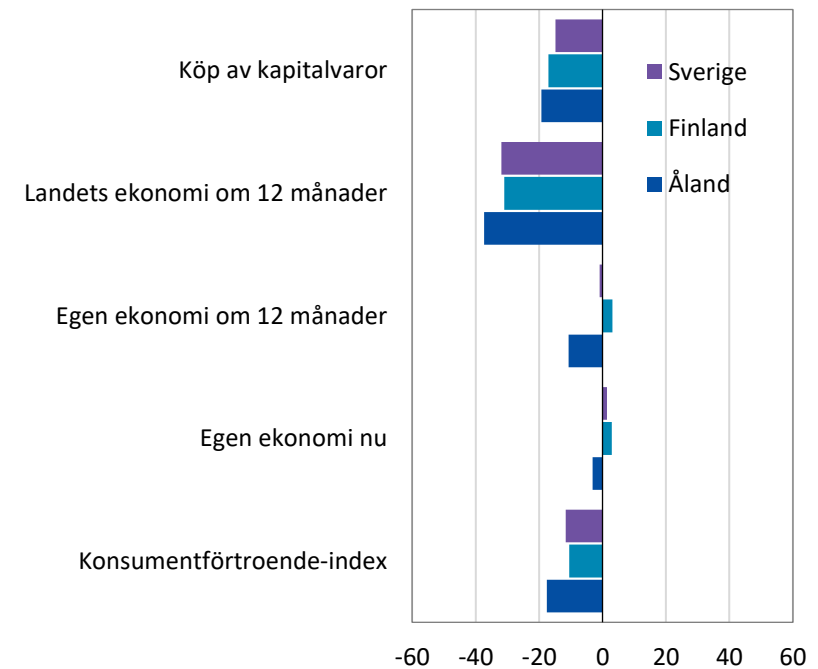
Konsumentförtroendet på Åland

Figur. De åländska hushållens konsumentförtroendeindex och nettotal för delfrågorna. Våren 2022, hösten 2021 och våren 2021.

Källa: ÅSUB

Figur. Konsumentförtroendeindex och nettotal för delfrågorna. Åland, Finland och Sverige, mars 2022.

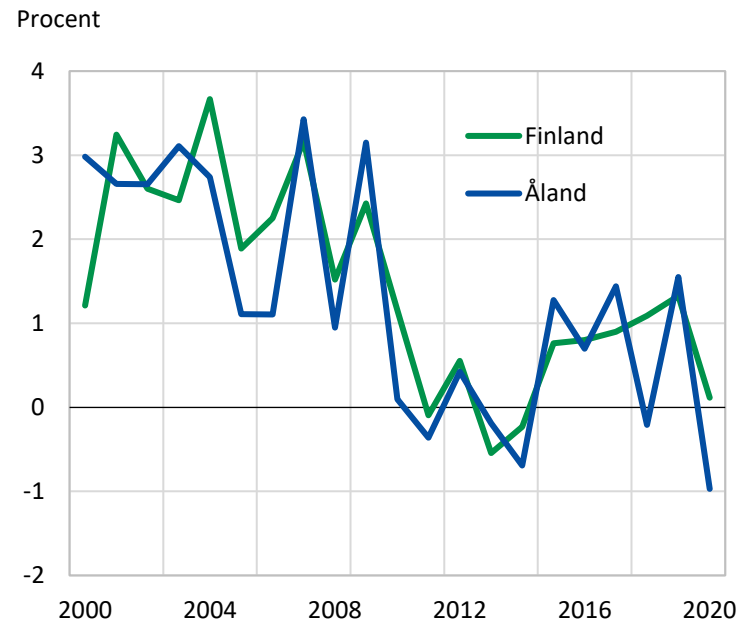

Källa: ÅSUB, Eurostat

Not: Ej säsongjusterade uppgifter.

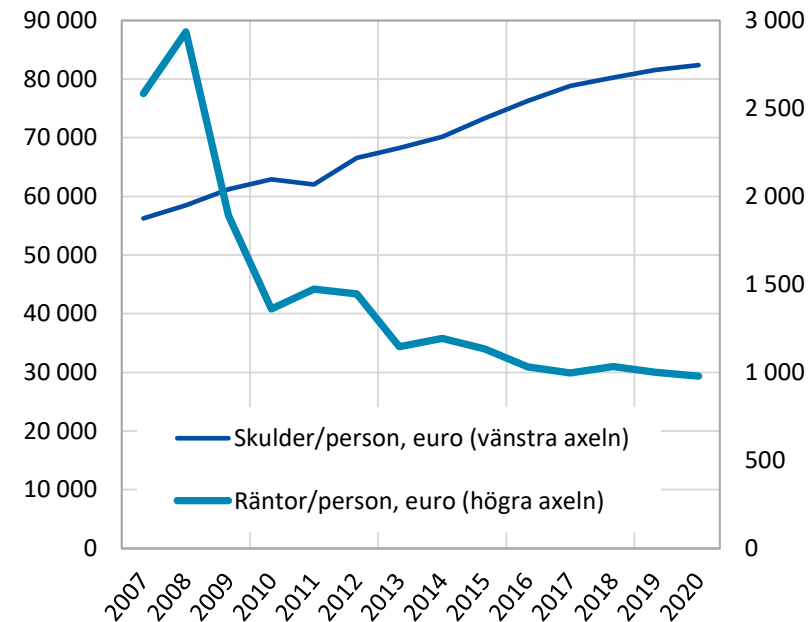
De åländska hushållens skuldsättning har ökat över tid – men räntekostnaderna har varit låga

Figur. Hushållens disponibla penninginkomst per konsumtionsenhet, median, för Åland och Finland 2000–2020. Procentuell tillväxt, 2020 års penningvärde.

Källa: Statistikcentralen. Egen beräkning.

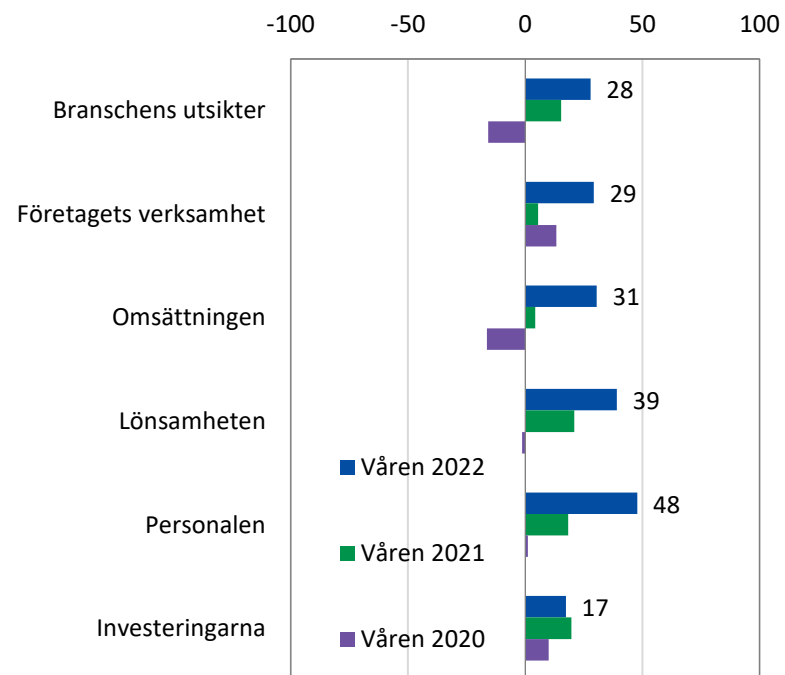
Figur. Genomsnittlig skuldsättning och räntekostnader bland personer med skulder på Åland 2007 - 2020. Euro i 2020 års penningvärde.

Källa: Statistikcentralen, statistik över skuldsättning. Egen bearbetning.

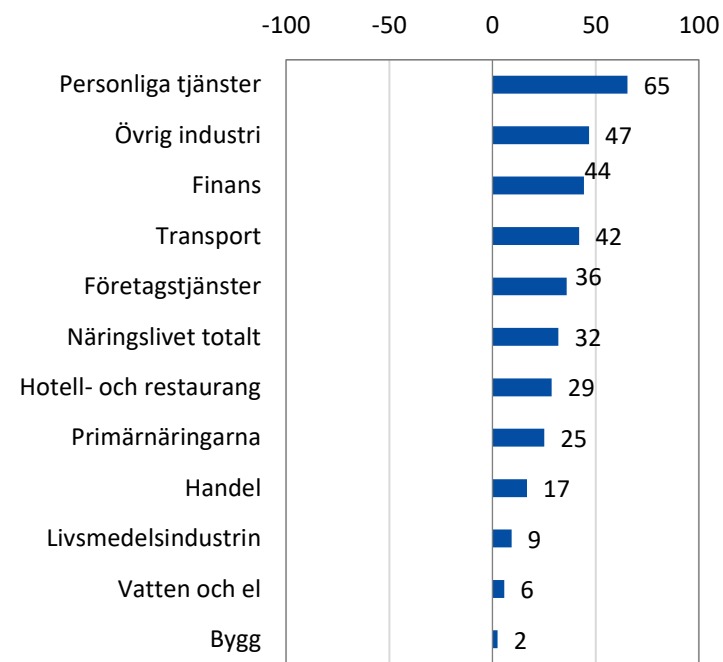
Konjunktürenkätens resultat tyder på allmän optimism inom näringslivet – men vissa branscher mer optimistiska om framtiden än andra

Figur. Näringslivets förväntningarna 12 månader fram, 2020–2022

Källa: ÅSUBs konjunktürenkäter

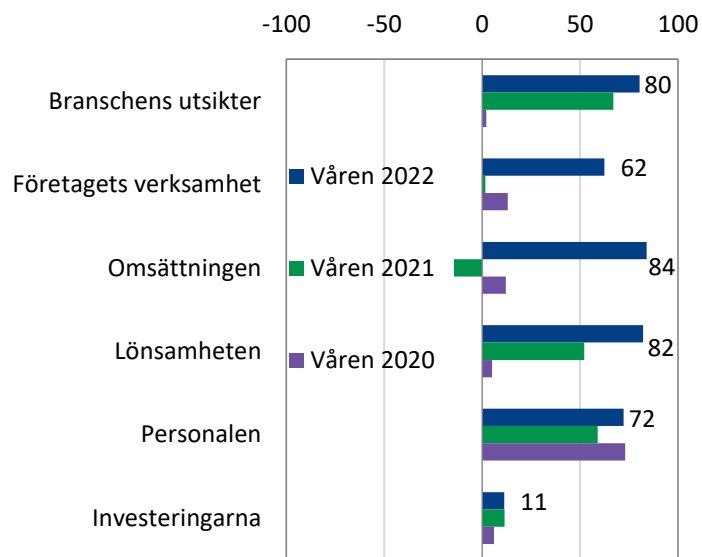
Figur. Branschvisa totalindex för framtidsbedömningar i konjunkturbarometern våren 2022.

Källa: ÅSUBs konjunktürenkäter

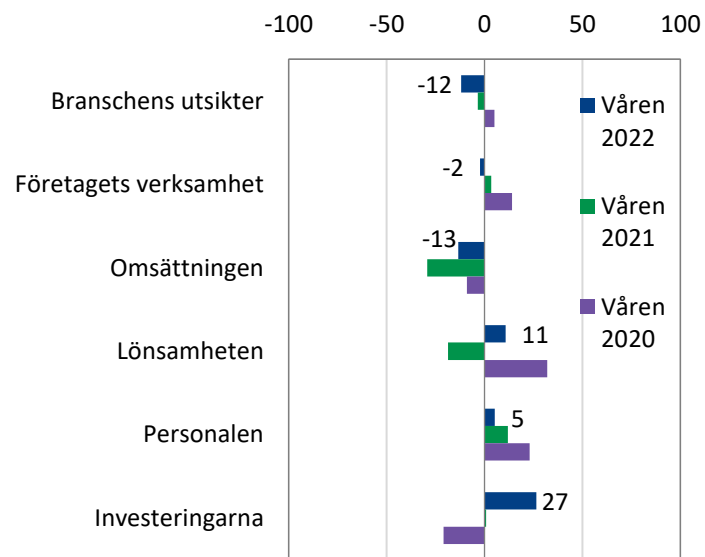
Förväntningarna inom personliga tjänster och byggbranschen

Figur. Förväntningarna inom personliga tjänster

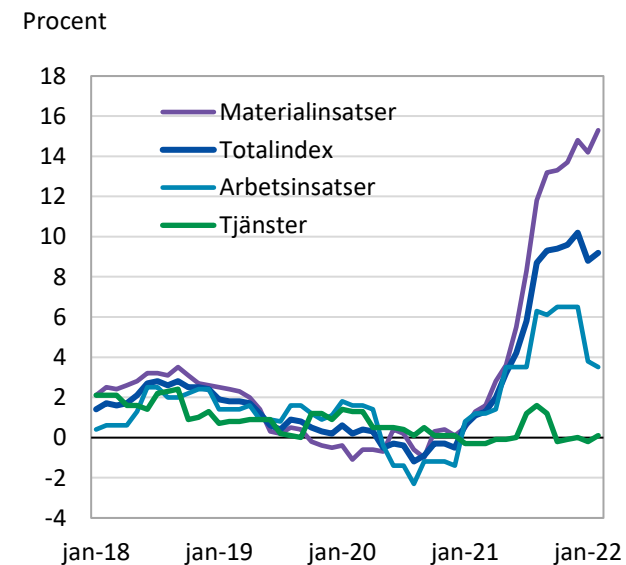
Källa: ÅSUBs konjunktrenkäter

Figur. Förväntningarna inom byggbranschen

Källa: ÅSUBs konjunktrenkäter

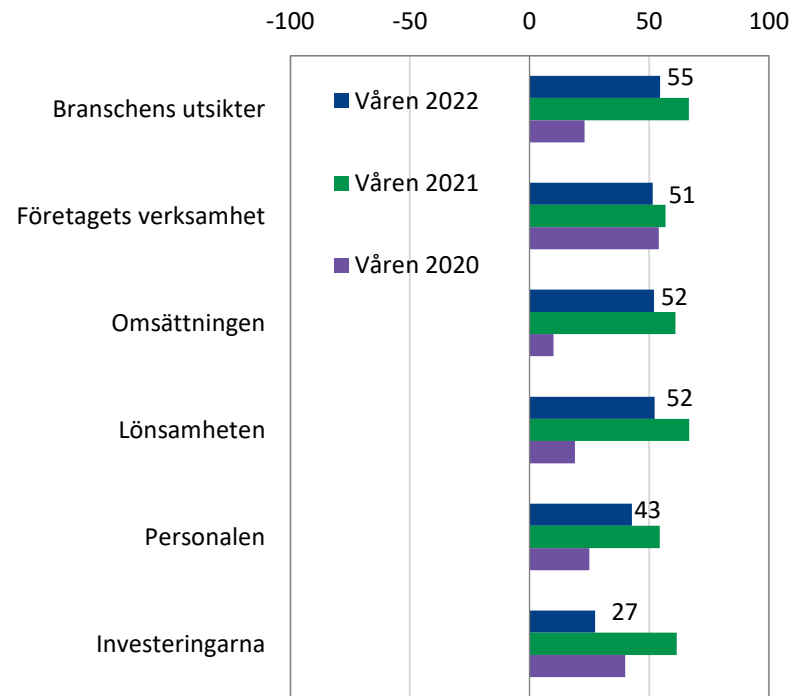
Figur. Årsförändringen i byggkostnadsindex i Finland januari 2018 - februari 2022, efter kostnadslag.

Källa: Statistikcentralen, ÅSUB bearbetning

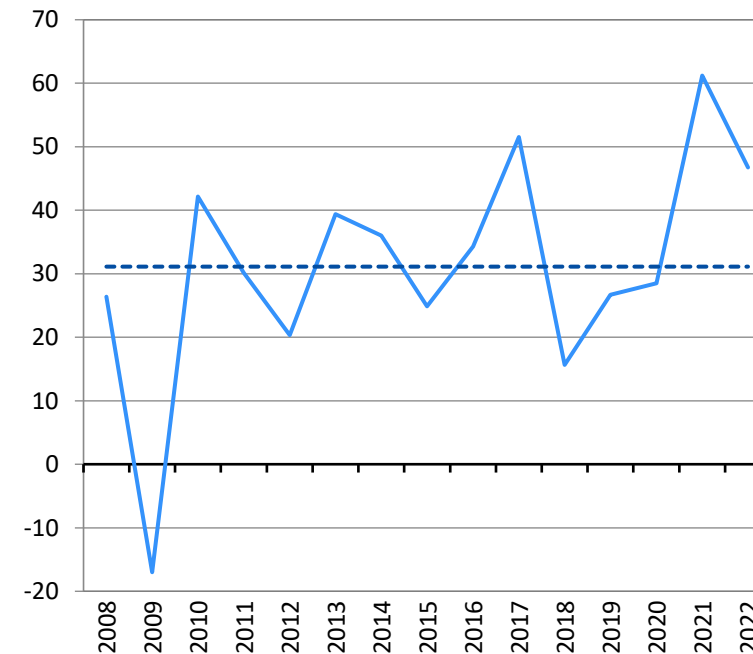
Förväntningarna inom övrig industri

Figur. Förväntningarna inom övrig industri

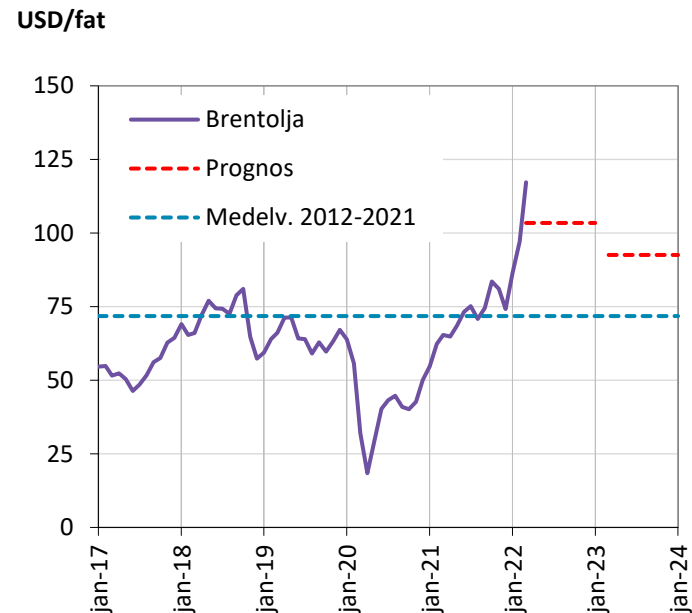
Källa: ÅSUBs konjunktrenkäter

Figur. Totalindex för övrig industri 2008 - 2022

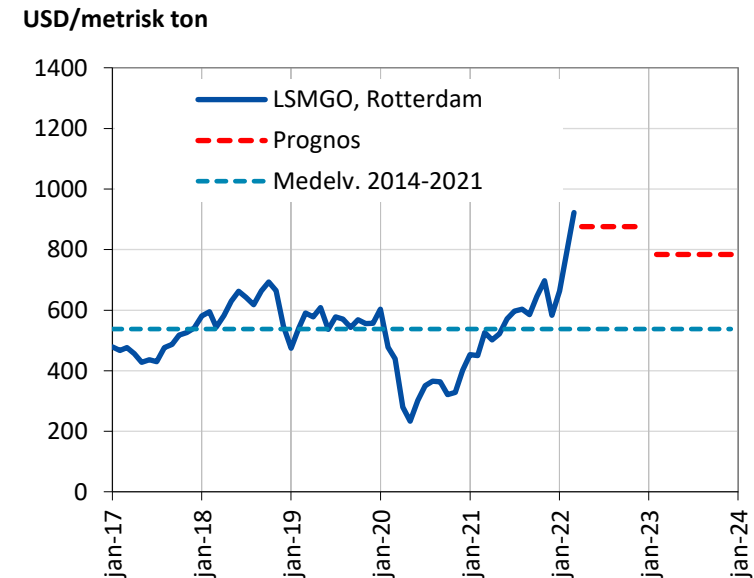
Sjöfarten – Högre oljepris, högre bunkerpris

Figur. Råoljepriset (Brent) januari 2017 – januari 2024

Källa: Energy Information Administration., *Short-term Energy Outlook januari 2022.*

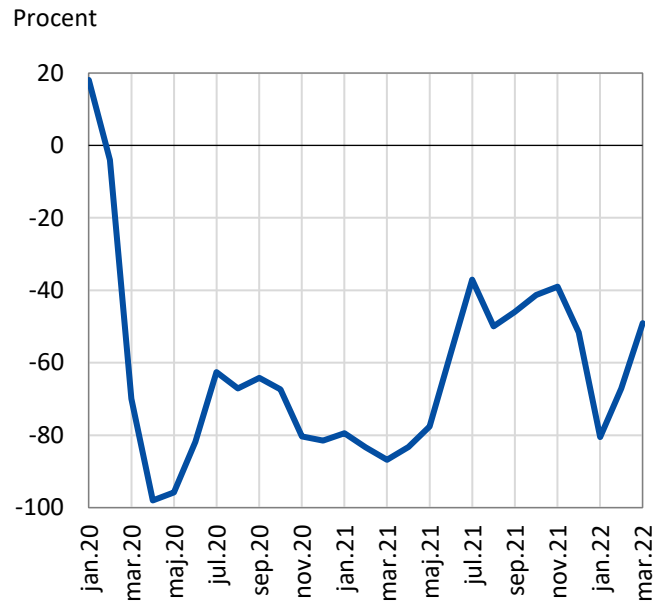
Figur. Priset på lågsavlig marindiesel (LSMGO i Rotterdam) januari 2017 – januari 2024

Källa: Energy Information Administration. Egen prognos baserad på EIAs oljeprisprognos.

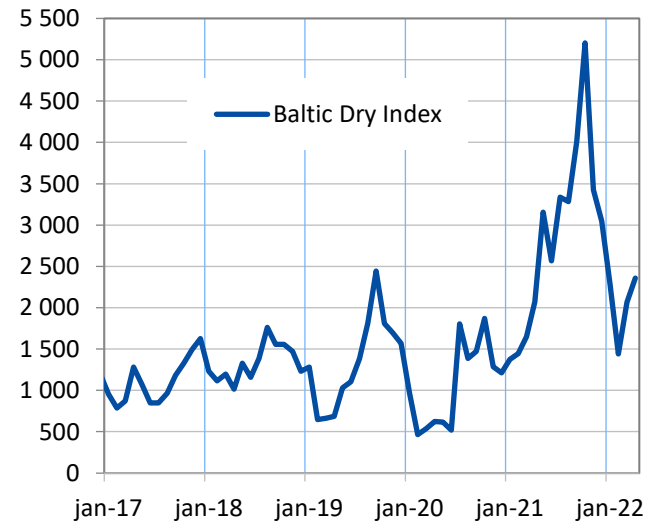
Sjöfarten – Inresande till Åland och indikatorer för fraktsjöfarten

Figur. Inresande till Åland jan 2020 - mars 2022. Procentuell skillnad från månadsspecifikt medeltal 2015–2019.

Not.: Långtidsmedelvärdet beräknat på 2015-19
Källa: ÅSUB

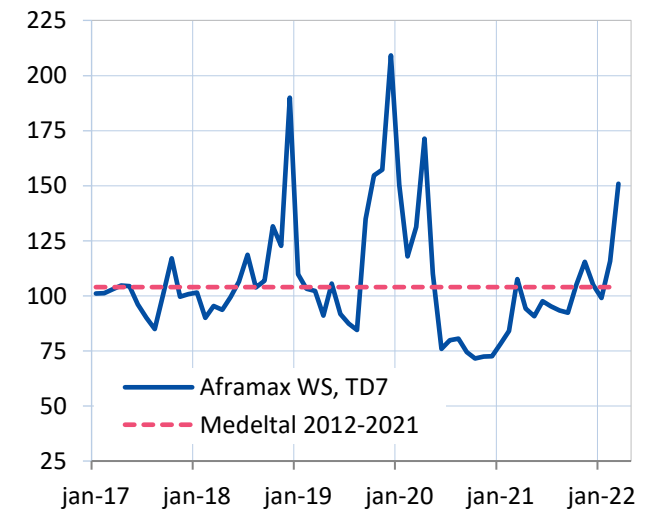
Figur. Baltic Dry Index, januari 2017 – april 2022 (Index basår 1985 = 1 000)

Källa : Capital Link (<http://www.capitallink.com/>)

Torrlastfrakter

Figur. Index för tankerfrakter från Nordsjöhamnar till den europeiska kontinenten (Worldscale TD7) januari 2017 – mars 2022.

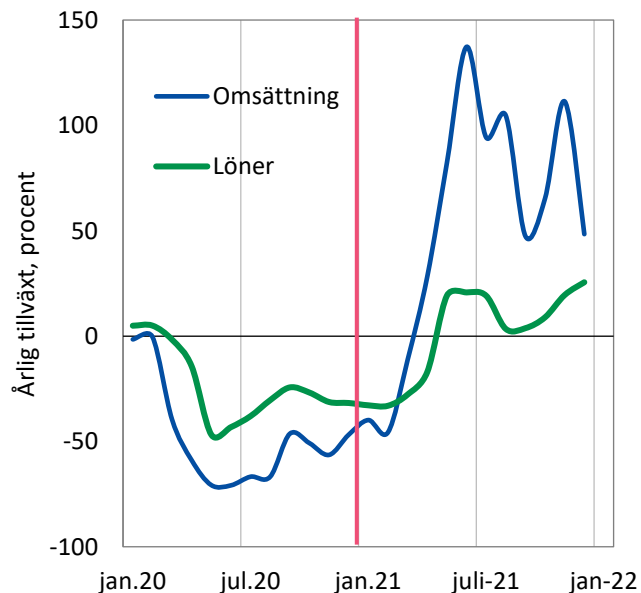

Källa: <http://www.capitallink.com>. Egna beräkningar.

Tankerfrakter

Förväntningarna inom transportbranschen

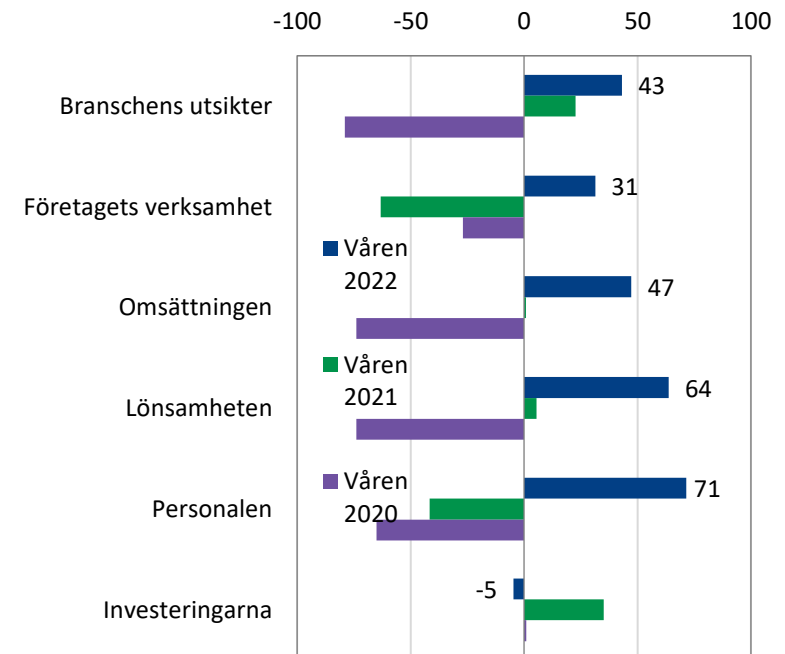
Figur. Omsättnings- och lönetillväxten inom transportsektorn jan 2020 - december 2021 (löpande priser, årlig procentuell tillväxt).

2021 jmf med 2019 nivå:
Omsättning: -33%
Lönesumma: -26%

Källa: ÅSUBs löne- och momsregister.
Tillväxt i säsongjusterad tidsserie

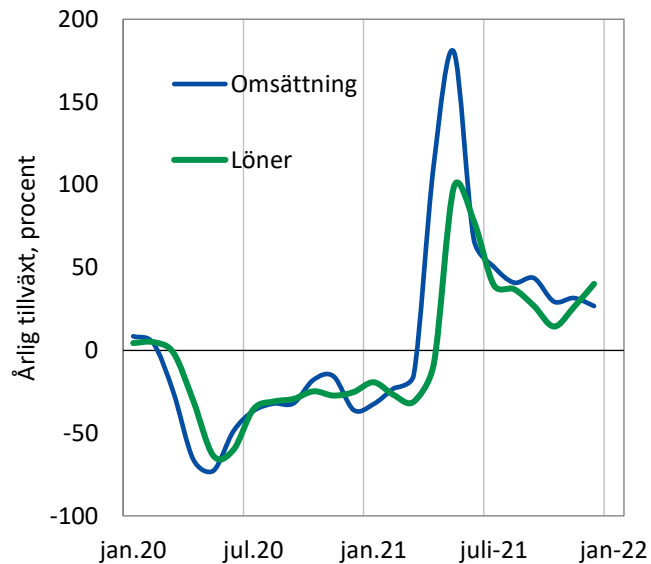
Figur. Förväntningarna inom transportbranschen

Källa: ÅSUBs konjunktürenkäter

Förväntningarna inom Hotell- och restaurang

Figur. Omsättnings- och lönetillväxten inom hotell- och restaurang, januari 2020 – december 2021 (löpande värden, årlig procentuell tillväxt).

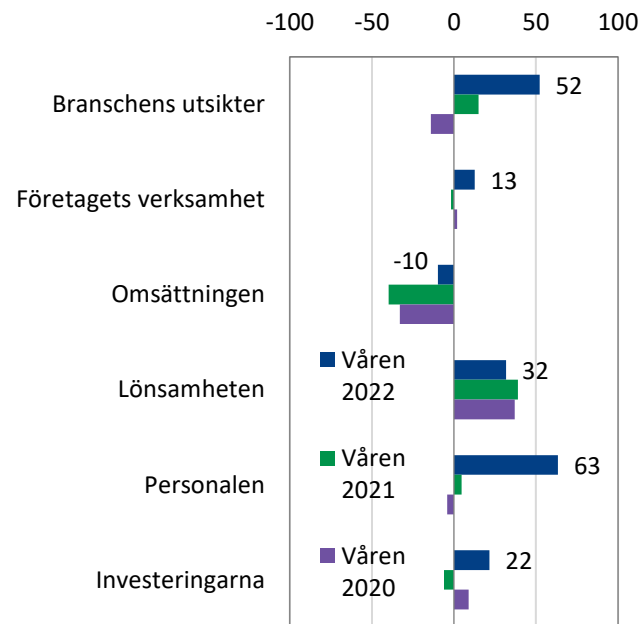
Källa: ÅSUBs löne- och momsregister. Tillväxt i säsongsjusterad tidserie.

2021 jmf med 2019 nivå:

Omsättning: -15%

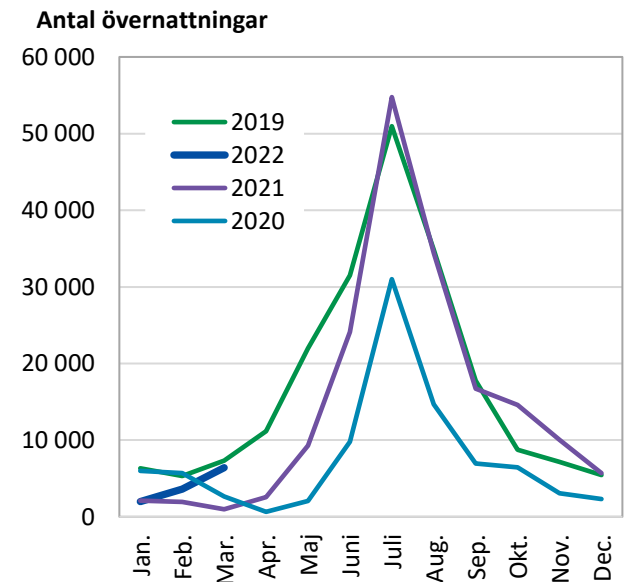
Lönesumma: -18%

Figur. Förväntningarna inom hotell- och restaurangbranschen.

Källa: ÅSUBs konjunktrenkäter

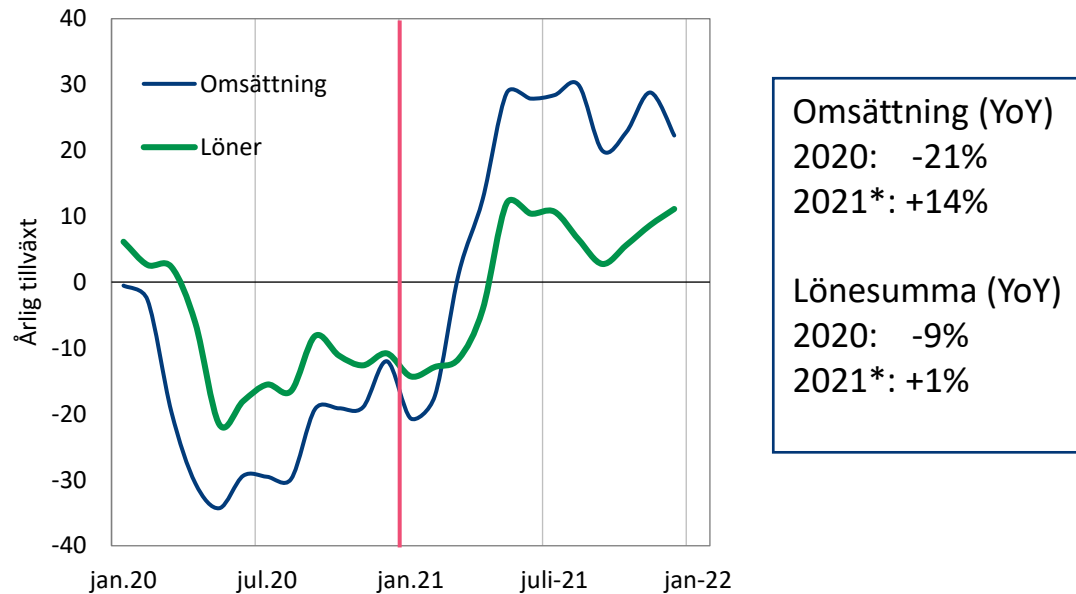
Figur. Hotellövernattningar 2019 - 2022 efter månad.

Källa: ÅSUB

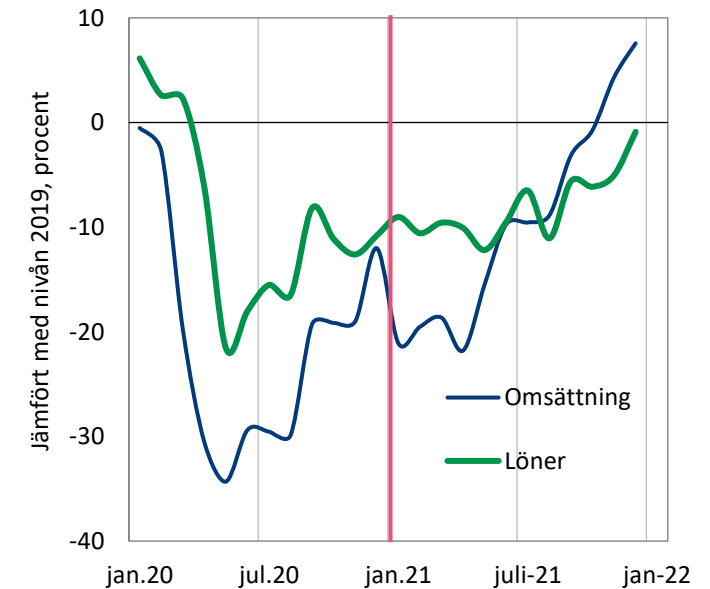
Näringslivets omsättning och lönesumma

Figur. Omsättnings- och lönetillväxten inom det privata näringslivet januari 2020 – december 2021 (löpande värden, årlig procentuell tillväxt).

Källa: ÅSUBs löne- och momsregister.
Årsförändring i säsongjusterad tidsserie

Figur. Omsättningen och lönesumman inom det privata näringslivet (löpande penningvärde) i relation till 2019, januari 2020 – december 2021.

Källa: ÅSUBs löne- och momsregister.
Säsongjusterad tidsserie

Justeringar från höstens prognos

Våren 2022

	2019	2020*	2021*	2022**	2023**
BNP till marknadspris (volymförändring, %)	6,9	-18	8	6	2
Befolkningsförändring (antal personer)	95	245	215	200-250	180-240
Relativt arbetslöshetstal (%)	3,5	9,5	6,8	5	4,5
Konsumentpriser, årlig förändring (%)	0,7	-0,4	1,7	4,0	2,4

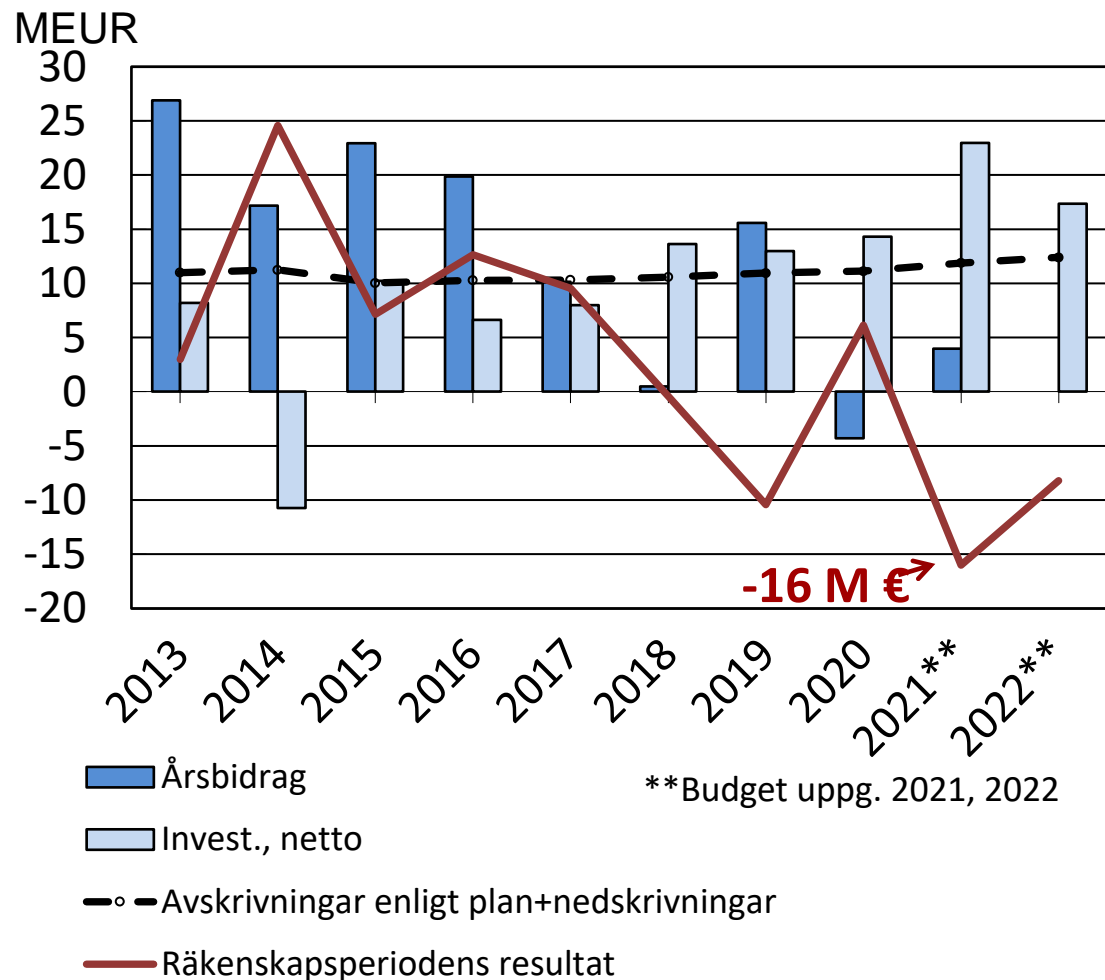
*) Preliminära uppgifter för BNP-tillväxten **) Prognoser

Hösten 2021

	2019	2020*	2021*	2022**	2023**
BNP till marknadspris (volymförändring, %)	7	-19	9	7	-
Befolkningsförändring (antal personer)	95	245	230	200	-
Relativt arbetslöshetstal (%)	3,5	9,5	6,9	5	-
Konsumentpriser, årlig förändring (%)	0,7	-0,4	1,6	1,6	-

*) Preliminära uppgifter för BNP-tillväxten **) Prognoser

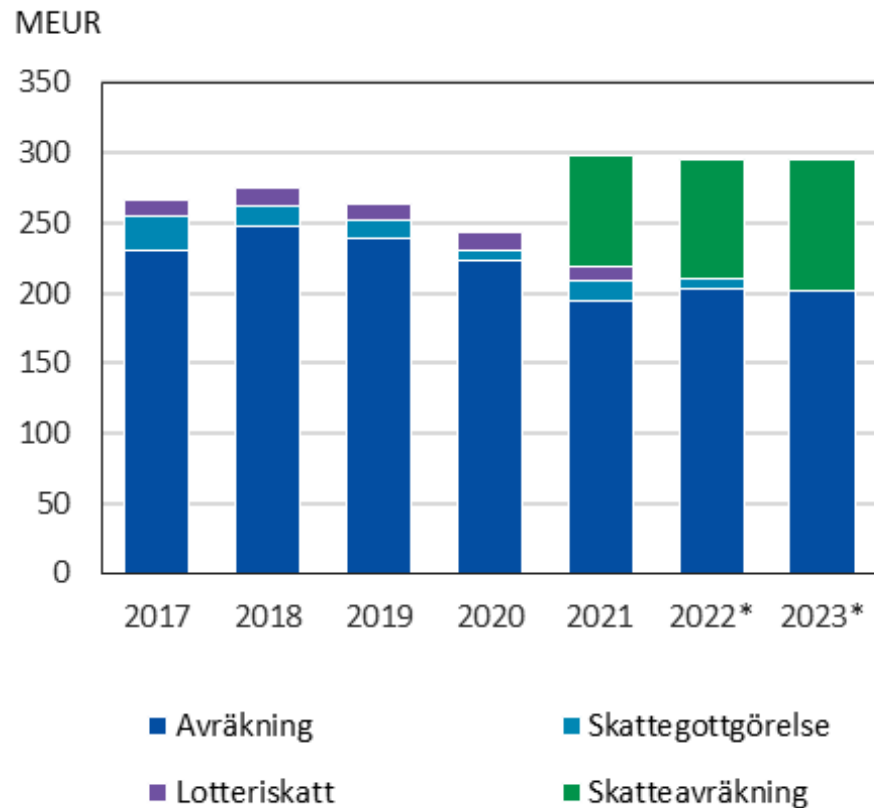
Kommunernas ekonomi

- Trendmässigt sjunkande årsbidrag och resultat för kommunerna (Obs budget 2021, 2022)
- Kommunalskatten ökade långsammare på Åland än i övriga landet 2021
- Fortsatt tillväxt i kommunalskatten (lönejusteringar, ökad sysselsättning, inflyttning)
- Kommunernas andel av samfundsskatterna sjunker i år och nästa år med 10,6 resp. 11,3 procentenheter

Inkomster för landskapet Åland

Utvecklingen av avräkningen, skatteavräkningen, skattegottgörelsen, och lotteriskatten enligt budgetår, (miljoner euro, löpande priser) 2017–2023*

Det nya systemets första år 2021 - 2022 ger flitpengen och lotteriskatten en "puckeleffekt" med 13,6 + 7,8 milj. euro i flitpeng som betalas ut resp. år samt 10,2 milj. lotteriskatt som betalas 2021.

Tack för visat intresse!

www.asub.ax

